

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 2, 41-52

Karácsony, Szent Család („C” év)

Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell lennem?

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell lennem?

Jézus szülei minden évben fölmentek Jeruzsálembe a húsvét ünnepére. Amikor Jézus tizenkét éves lett, szintén fölmentek, az ünnepi szokás szerint. Az ünnepnapok elteltével hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt anélkül, hogy szülei észrevették volna. Abban a hitben, hogy az úti társaságban van, már egy napig mentek, amikor keresni kezdték a rokonok és ismerősök között. Mivel nem találták, visszafordultak, Jeruzsálembe, hogy ott keressék.

Három nap múlva találtak rá a templomban, amint a tanítók közt ült, hallgatta és kérdezgette őket. Akik csak hallgatták, mind csodálkoztak okosságán és feleletein. Amikor a szülei meglátták őt, nagyon meglepődtek.

Anyja így szólt hozzá: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Lásd, atyád és én bánkódva kerestünk téged.”

Ő azt felelte: „Miért kerestetek? Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell lennem?”

Ám ők nem értették mit akar ezzel mondani.

Akkor hazatért velük Názáretbe, és engedelmes volt nekik. Szavait anyja mind megőrizte szívében.

Jézus pedig növekedett bölcsességben, korban és kedvességben Isten és emberek előtt.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ’ ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα.

És elmentek a szülei minden évben Jeruzsálembe húsvét ünnepén.

42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς

És, midőn tizenkét éves lett, felmentek az ünnepi szokás szerint.

43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.

És miután eltöltötték a napokat, s miközben ők visszatértek, a gyermek Jézus Jeruzsálemben ott maradt, és a szülei nem tudták.

44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἤλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς,

Azt gondolva pedig, hogy ő a zarándok társaságban van, mentek egy napnyi utat, és keresték őt a rokonok és az ismerősök között.

45 καὶ μὴ εὐρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν.

És nem találva meg visszatértek Jeruzsálembe keresve őt.

46 καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

És történt, hogy három nap után megtalálták őt, amint a templomban a tanítók között ült, és hallgatva őket, és kérdezgetve őket.

47 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

Mindannyian pedig, akik hallgatták őt, ámultak értelmességén és feleletein.

48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ **Τέκνον**, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι **ἐζητοῦμέν** σε.

És, amikor meglátták őt, megdöbbenek, és édesanyja mondta neki: „Gyermekem, miért tettél velünk így? Íme, apád és én gyötrődve kerestünk téged.”

49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι **ἐζητεῖτέ** με; οὐκ ἤδείτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναι με;

És mondta nekik: „Miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kell lennem?”

50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

És ők nem értették a kijelentést, amit mondott nekik.

51 καὶ κατέβη μετ’ αὐτῶν καὶ ἤλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἧταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

És lement velük, és Názáretbe ment, és engedelmeskedett nekik. És édesanyja megőrizte mindezeket a kijelentéseket (szavakat) az ő szívében.

⁵² Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

És Jézus előbbre haladt (a) bölcsességben, és életkorban, és kegyelemben Isten és emberek előtt.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

⁴¹ ET IBANT PARENTES EIUS PER OMNES ANNOS IN IERUSALEM IN DIE FESTO PASCHAE.

⁴¹ Szülei minden évben fölmentek Jeruzsálembe a húsvét ünnepére.

⁴¹ A szülei pedig minden évben elmentek Jeruzsálembe a Húsvét ünnepére.

⁴¹ *Szülei évről évre elmentek Jeruzsálembe a húsvét ünnepére.*

⁴¹ *Az ő szülei pedig évenként feljártak Jeruzsálembe a húsvét ünnepére.*

⁴¹ Szülei minden évben fel szoktak menni Jeruzsálembe a húsvét ünnepére.

⁴² ET CUM FACTUS ESSET ANNORUM DUODECIM, ASCENDENTIBUS ILLIS SECUNDUM CONSUECUDINEM DIEI FESTI,

⁴² Amikor tizenkét éves lett, szintén fölmentek, az ünnepi szokás szerint.

⁴² Mikor azután tizenkét esztendő lett, fölmentek mindnyájan Jeruzsálembe az ünnepi szokás szerint.

⁴² *Amikor tizenkét esztendő lett, szintén elzarándokoltak (Jeruzsálembe) az ünnepi szokás szerint.*

⁴² *És mikor tizenkét esztendő lett, fölmenének Jeruzsálembe az ünnep szokása szerint;*

⁴² Amikor tizenkét éves lett, szintén felmentek az ünnepi szokás szerint.

⁴³ CONSUMMATUSQUE DIEBUS, CUM REDIRENT, REMANSIT PUER IESUS IN IERUSALEM, ET NON COGNOVERUNT PARENTES EIUS.

⁴³ Az ünnepnapok elteltével hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt anélkül, hogy szülei tudták volna.

⁴³ Amikor eltelt az ünnepnapok és már visszatérőben voltak, a gyermek Jézus ottmaradt Jeruzsálemben, és nem vették észre a szülei.

⁴³ *Az ünnepnapok elmúltával hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt, anélkül, hogy szülei észrevették volna.*

⁴³ *És mikor eltelének a napok, mikor ők visszatérének, a gyermek Jézus visszamarada Jeruzsálemben; és nem vevék észre sem József, sem az ő anyja;*

⁴³ Az ünnep elmúltával hazafelé indultak. A gyermek Jézus ott maradt Jeruzsálemben, szülei azonban nem vették észre.

⁴⁴ EXISTIMANTES AUTEM ILLUM ESSE IN COMITATU, VENERUNT ITER DIEI ET REQUIREBANT EUM INTER COGNATOS ET NOTOS;

⁴⁴ Abban a hitben, hogy az úti társaságban van, mentek egy napig, és keresték a rokonok és ismerősök között.

⁴⁴ Úgy gondolták, hogy az úti társaságban van. Megtettek egy napi utat, s akkor keresték őt a rokonok és az ismerősök között.

⁴⁴ *Azt gondolták, hogy az útitársaságban van. Már egynapi járásra voltak, mikor keresni kezdték a rokonok és ismerősök között.*

⁴⁴ *Hanem azt gondolván, hogy az úti társaságban van, egy napi járó földet menének, és keresék őt a rokonok és az ismerősök között;*

⁴⁴ Azt gondolták ugyanis, hogy útitársaik között van. Elmentek egynapi járóföldre, és csak akkor kezdték keresni a rokonok és az ismerősök között.

⁴⁵ ET NON INVENIENTES REGRESSI SUNT IN IERUSALEM REQUIRENTES EUM.

⁴⁵ Amikor nem találták, visszafordultak Jeruzsálembé, hogy keressék.

⁴⁵ Mivel nem találták, visszatértek Jeruzsálembé, hogy megkeressék.

⁴⁵ *Mivel nem találták, visszatértek Jeruzsálembé és ott keresték.*

⁴⁵ *És mikor nem találák őt, visszamenének Jeruzsálembé, hogy megkeressék.*

⁴⁵ Mivel nem találták, visszamentek Jeruzsálembé, és ott tovább keresték.

⁴⁶ ET FACTUM EST, POST TRIDUUM INVENERUNT ILLUM IN TEMPLO SEDENTEM IN MEDIO DOCTORUM, AUDIENTEM ILLOS ET INTERROGANTEM EOS;

⁴⁶ Három nap múlva akadtak rá a templomban, ott ült a tanítók közt, hallgatta és kérdezgette őket.

⁴⁶ És történt, hogy három nap múlva megtalálták őt a templomban, amint a tanítók közt ült, hallgatta és kérdezte őket.

⁴⁶ *Három nap múlva ráakadtak a templomban. Ott ült a tanítók közt, hallgatta és kérdezte őket.*

⁴⁶ *És lőn, hogy harmadnapra megtalálták őt a templomban, a doktorok között ülve, a mint őket hallgatta, és kérdezgette őket.*

⁴⁶ Három nappal később találtak rá a Templomban. Rabbik körében ült, hallgatta és kérdezgette őket.

47 STUPEBANT AUTEM OMNES, QUI EUM AUDIEBANT, SUPER PRUDENTIA ET RESPONSIS EIUS.

47 Akik csak hallgatták, mind csodálkoztak okosságán és feleletein.

47 Mindnyájan, akik hallották, csodálkoztak okosságán és feleletein.

47 *Hallgatói mindnyájan elámultak értelmességén és feleletein.*

47 *És mindnyájan, a kik őt hallgatták, elálmélkodának az ő értelmén és az ő feleletein.*

47 Aki csak hallotta, csodálkozott értelmén és válaszain.

48 ET VIDENTES EUM ADMIRATI SUNT, ET DIXIT MATER EIUS AD ILLUM: “FILI, QUID FECISTI NOBIS SIC? ECCE PATER TUUS ET EGO DOLENTES QUAEREBAMUS TE”.

48 Amikor meglátták, csodálkoztak. Anyja így szólt hozzá: "Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Íme, atyád és én szomorúan kerestünk."

48 Mikor meglátták őt, elcsodálkoztak, és anyja ezt mondta neki: »Fiam! Miért tetted ezt velünk? Íme, apád és én bánkódva kerestünk téged.«

48 *Mikor megpillantották, nagyon meglepődtek. Anyja így szólt hozzá: „Fiam, miért tetted ezt velünk? Látod, atyád és én bánkódva kerestünk.”*

48 *És meglátván őt, elcsodálkoznak, és monda neki az ő anyja: Fiam, miért cselekedted ezt velünk? Ímé atyád és én nagy bánattal kerestünk téged.*

48 Amikor szülei meglátták, elcsodálkoztak. Anyja így szólt hozzá: – Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Íme, apád és én aggódva kerestünk.

49 ET AIT AD ILLOS: “QUID EST QUOD ME QUAEREBATIS? NESCIEBATIS QUIA IN HIS, QUAE PATRIS MEI SUNT, OPORTET ME ESSE?”.

49 Ezt felelte: "De miért kerestetek? Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell lennem?"

49 Ő pedig ezt felelte nekik: »Miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy nekem az én Atyám dolgaiban kell lennem?«

49 *„Miért kerestetek? – kérdezte. Nem tudtátok, hogy Atyám házában kell lennem?”*

49 *Ő pedig monda nekik: Mi dolog, hogy engem kerestetek? Avagy nem tudjátok-é, hogy nekem azokban kell foglalatosnak lennem, a melyek az én Atyámnak dolgai?*

49 Mire ő így válaszolt: – Miért kerestetek? Nem tudtátok, hogy Atyámnál kell lennem?

50 ET IPSI NON INTELLEXERUNT VERBUM, QUOD LOCUTUS EST AD ILLOS.

50 Ám ők nem értették meg ezeket a hozzájuk intézett szavakat.

50 De ők nem értették meg, amit nekik mondott.

50 *De ők nem értették, hogy mit akart ezzel mondani.*

⁵⁰ *De ők nem érték e beszédet, a mit ő nékik szóla.*

⁵⁰ Ők azonban nem értették, amit mondott nekik.

⁵¹ ET DESCENDIT CUM EIS ET VENIT NAZARETH ET ERAT SUBDITUS ILLIS. ET MATER EIUS CONSERVABAT OMNIA VERBA IN CORDE SUO.

⁵¹ Velük ment hát, lement Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Szavait anyja mind megőrizte szívében.

⁵¹ Akkor hazatért velük. Elment Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Anyja megőrizte szívében mindezeket a szavakat.

⁵¹ *Akkor hazatért velük Názáretbe és engedelmeskedett nekik. Anyja szívébe véste ezeket a szavakat.*

⁵¹ *És aláméne velök, és méne Názáretbe; és engedelmes vala nékik. És az ő anyja szívében tartá mind ezeket a dolgokat.*

⁵¹ Lement velük Názáretbe, és engedelmeskedett nekik. Mindezeket a szavakat anyja őrizgette a szívében.

⁵² ET IESUS PROFICIEBAT SAPIENTIA ET AETATE ET GRATIA APUD DEUM ET HOMINES.

⁵² Jézus meg gyarapodott bölcsességben, korban, s kedvességben Isten és az emberek előtt.

⁵² Jézus pedig növekedett bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt.

⁵² *Jézus pedig növekedett bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt.*

⁵² *Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában, és az Isten és emberek előtt való kedvességben.*

⁵² Jézus pedig növekedett. Gyarapodott bölcsességben. Isten és az emberek örömet találtak benne.

1.3. BEHATÁROLÁS

Lukács a gyermekségtörténet (Lk 1-2) utolsó hosszabb epizódját ebben a szakaszban írja le. A húsvéti jeruzsálemi zarándoklat története jól körülhatárolható a helyszín (Jeruzsálem, templom), a szereplők (a szent Család és a zarándokok), és az időpont (húsvét ünnepe) pontos meghatározása miatt (Lk 2,41-50), amit a názáreti évekről adott rövid összefoglalások (Lk 2,39-40.51-52) foglalnak keretbe.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy:

- Jézus egy olyan családban nő fel, ahol megtartják és fontosnak tartják a zsidó vallási szokásokat, hagyományokat.
- A templom, ami a Lukács-evangéliumban fontos szerepet játszik (itt kezdődik és zárul az evangélium: Lk 1,8-9; 24,53) az Úr számára is jelentős, hiszen a tizenkét éves Jézus ott hallgatja és kérdezi a nép tanítóit, illetve ott találják meg őt szülei. Továbbá Jézus Krisztus az, aki a kereszthalálával és feltámadásával beteljesíti az ószövetségi áldozatokat. Erre a Titokra finoman utal Mária és József szenvedése is, miközben keresik a Gyermeket, illetve az a tény, hogy a harmadik napon találják őt meg.
- Jézus tudatában van annak, hogy ő azért jött, hogy az Atya dolgaiban tevékenykedjék. Ez abban is látszik, hogy a Lukács-evangélium szerint földi életének első és utolsó mondata is az Atyához kapcsolódik: „Nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kellennem? (...) Atyám, kezembe ajánlom lelkemet.” (Lk 2,49; 23,46)
- Mindezek mellett Jézus engedelmeskedik édesanyjának és Józsefnek is, ami alázatát és gyengéd emberszeretetét mutatja. Isten az alázat, a gyengédség Istene.
- Mária és Jézus között szoros, bensőséges kapcsolat van, ami megmutatkozik Mária szavaiban is, aki finoman 'gyermekemnek' nevezi őt.
- Az ember feladata, Máriához hasonlóan, kitartóan keresni az Isten Fiát, s hallgatni, a szívben megőrizni az ő szavait.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

Τέκνον (*teknon*): világra hozottam, gyermekem (Lk 2,48)

A kifejezés gyengédséget, bizalmas hangvételt és viszonyt mutat. Ezt a szót megszólító esetben (vocativusban) használja az evangéliumokban Jézus, amikor megbocsátva a béna embernek bátorítja őt (Mt 9,2; Mk 2,5). Továbbá az irgalmas atya a tékozló fiú idősebb testvéréhez (Lk 15,31), illetve Ábrahám a dúsgazdag emberhez (Lk 16,25) is így fordul.

Az evangéliumokban egyedül Mária szólítja meg Jézust ezzel a kifejezéssel (Lk 2,48), amivel Lukács a köztük lévő szoros, gyengéd és bensőséges kapcsolatra is utal. Ahogy egy édesanya szólítja meg kisfiát, úgy fordul Mária egyetlen gyermekéhez: Jézushoz.

ἀνεζητοῦν (*ánedzétún*): (meg)keresték, (fel)keresték (Lk 2,44-45); **ἐζητοῦμέν** (*edzétúmen*): kerestünk (Lk 2,48-49)

Az első (igekötős) kifejezés csak Lukácsnál jelenik meg az Újszövetségben: Jézust (meg)keresik szülei (Lk 2,44-45), illetve Barnabás felkeresi Sault, a későbbi Pál apostolt (ApCsel 11,25).

A második igealakot (igekötő nélkül) gyakran használják a szinoptikus evangélisták is Jézusra, mint e cselekvés „tárgyára” vonatkozóan: Heródes keresteti a gyermek Jézust, hogy megölje őt (Mt 2,13.20); az Úr ellenségei el akarják fogni őt (Mt 21,46; Mk 12,12). Továbbá Simon Péter mondja Mesterének, hogy mindenki őt keresi (Mk 1,37); Jézust szülei és rokonai is keresik (Mk 3,32; Lk 2,48-49). S végül az üres sírnál is elhangzik a feltámadt Jézusra vonatkozóan, hogy az odamenő nők a megfeszített Krisztust keresik (Mt 28,5; Mk 16,6), illetve, hogy miért keresik az asszonyok az élőt a holtak között (Lk 24,5). Vagyis gyakran Jézus áll az ember keresésének a középpontjában, csak az az egyik kérdés, hogy miért, milyen szándékkal keresik őt.

Sőt maga Jézus is felhívja hallgatói figyelmét, a szinoptikusok szerint, hogy keressék az Isten Országát (Mt 6,33; Lk 12,31): „Keressetek és találtok! (...) Aki keres, talál.” (Mt 7,7-8; Lk 11,9-10).

Az ember feladata tehát, hogy mindenben, minden élethelyzetben keresse Jézus Krisztust, mert a megfeszített és feltámadt Úrban találja meg saját életének az értelmét.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 1,80 A gyermek nőtt, erősödött lélekben, és mindaddig a pusztaban élt, míg Izrael előtt föl nem lépett.

Lk 2,19 Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében egyeztette.

Lk 4,22 Mindenki helyeselt neki, és csodálkozott a fönséges szavakon, amelyek ajkáról fakadtak. „De hát nem József fia?” – kérdezgették.

Lk 4,32 Tanítása mindenkit ámulatba ejtett, mert szavának hatalma volt.

Lk 9,45 De nem értették meg ezt a beszédet, el volt előlük rejtve, hogy ne értsék meg. De megkérdezni mégsem merték.

Lk 18,34 Mit sem értettek belőle. Ez a beszéd olyan homályos volt előttük, nem értették meg, hogy mit akart vele mondani.

Lk 23,46 Jézus ekkor hangosan felkiáltott: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet.” E szavakkal kilehelte lelkét.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 2,23 Odaérve Názáret városában telepedett le. Így teljesedett a próféták jövendölése: „Názáretinek fogják hívni.”

Mt 12,23 A nép ámulva kérdezgette: „Csak nem ő a Dávid fia?”

Jn 2,16 a galambárusoknak meg azt mondta: „Vigyétek innét ezeket, ne tegyétek Atyám házáat vásárcsarnokká!”

Jn 7,15 A zsidók csodálkozva mondogatták: „Hogy ismerheti így az Írásokat, amikor nem is tanulta?”

Jn 7,46 A szolgák mentegetőztek: „Még soha sem beszélt úgy ember, ahogy ez beszél.”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Kiv 12,15.18 Hét napig egyetek kovásztalan kenyeret. Az első napon tüntessétek el házatokból a kovászt, mert aki az elsőtől a hetedik napig kovászosat eszik, azt ki kell irtani Izraelből. (...) Az első hónap tizennegyedik napjának estéjétől a hónap huszonegyedik napjának estéjéig egyetek kovásztalan kenyeret.

Kiv 23,14-17 Az év folyamán háromszor tarts nekem ünnepet. Üld meg a kovásztalan kenyerek ünnepét. Hét napon át kovásztalan kenyeret egyél, ahogy azt megparancsoltam Abib hónap meghatározott idejére, mert akkor jöttél ki Egyiptomból. Ne jelenj meg üres kézzel szíнем előtt. Tarts továbbá ünnepet aratáskor annak a termésnek a zsengejével, amelyet az általa bevetett szántó föld adott, és az év végén a szüret ünnepét, amikor a termést betakarítod a mezőről. Évenként háromszor jelenjen meg minden férfi az Úrnak, az Istennek szíне előtt.

MTörv 16,6 Arra a helyre kell (menned), amelyet az Úr, a te Istened neve lakóhelyéül kiválaszt. Ott kell bemutatnod a húsvéti áldozatot, este, naplementekor, Egyiptomból való kivonulásod órájában

MTörv 16,16 Minden férfi háromszor évente jelenjen meg az Úr, a te Istened szíне előtt azon a helyen, amelyet az Úr kiválaszt, a hetek ünnepén és a sátoros ünnepen. De senkinek sem szabad üres kézzel megjelenie az Úr szíне előtt

1Sám 2,21.26 Az Úr meglátogatta Hannát, fogant, és még három fiút és két lányt szült. A kis Sámuel meg az Úr szíне előtt nőtt fel. (...) A kis Sámuel azonban gyarapodott bölcsességben, korban és kegyelemben az Úr és az emberek előtt.

Péld 3,3 Szeretet és hűség ne hagyjon el soha, kösd a nyakadba, és írd fel a szíved táblájára.

Róm 14,18 Aki így szolgál Krisztusnak, az kedves Isten előtt, és rokonszenves az embereknek.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Tiszteletreméltó Béda: Az a tény, hogy az Úr minden évben felment Jeruzsálembé szüleivel Pászka ünnepére, emberi alázatának a jele. Mert emberek kötelessége, hogy áldozatot mutasson be Istennek, és őt imával kiengeszteljék. Az emberek által embernek született Úr tehát azt teszi, amit Istenként az angyalokon keresztül parancsolt az embereknek. Valaki feltehetné a kérdést, hogyan lehet elfelejteni és elhagyni Isten Fiát, akiről szülei oly körültekintően gondoskodtak. Erre azt válaszolhatjuk: úgy, hogy Izrael

fiainál az volt a szokás, hogy az ünnepek alatt, amikor Jeruzsálembe mentek vagy onnan hazatértek, a férfiak és a nők egymástól külön mentek, és a gyerekek bármelyik szülővel tarthattak; ezért Mária és József kölcsönösen azt gondolhatták, hogy a fiú Jézus, akit nem láttak, úton van a másikkal. Jézus azért, hogy megmutassa emberi mivoltát, alázatosan hallgatta az emberi tanítókat; de hogy bizonyítsa, hogy ő Isten, a legnagyobb bölcsességgel válaszolt szavaikra. Nem hibáztatja szüleit, hogy fiuként keresik őt, hanem arra készíti őket, hogy figyelmüket arra fordítsák, mivel tartozik annak, akinek ő az örök fia. Nem értik, amit mond, mert ezen a ponton isteni mivoltában nyilatkozik meg előttük.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

1. Az önmagában végtelenül tökéletes és boldog Isten tisztán jóságából elhatározott terve szerint, szabad akarattól megteremtette az embert, hogy boldog életének részesévé tegye. Ezért Isten mindig és mindenütt közel van az emberhez. Hívja őt és segíti, hogy keresse, megismerje és minden erejével szeresse Őt. A bűn által szétszórt embereket mind összehívja családjának egységébe, mely az Egyház. Ennek megvalósítására küldte Fiát mint Megváltót és Üdvözítőt, amikor betelt az idő. Isten Őbenne és Őáltala hívja az embereket, hogy a Szentlélekben fogadott fiaivá és így az Ő boldog életének örökösivé váljanak.

531. Jézus életének legnagyobb részét úgy élte le, hogy osztozott a legtöbb ember sorsában: élete minden látványosság nélküli, mindennapos élet, egy kézművesé, aki a zsidó vallásosságban Isten törvénye alatt áll egy falusi közösségben. Ebből az egész korszakból csak annyit tudunk, hogy Jézus engedelmeskedett szüleinek és „gyarapodott bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt” (Lk 2,52).

532. Jézus Anyja és nevelőapja iránti alárendeltségében teljesen és tökéletesen teljesítette a negyedik parancsolatot. Ez az engedelmisség földi képe volt a mennyei Atya iránti fiúi engedelmisségének. Józsefnek és Máriának való mindennapos alávetettsége hirdette és elővételezte a Getszemáni kerti imádság engedelmisségét: „Ne az én akaratom...” (Lk 22,42). Krisztus mindennapos engedelmisségével rejtett életében már megkezdődött annak helyreállítása, amit Ádám engedetlensége lerombolt.

533. A názáreti rejtett élet minden ember számára lehetővé teszi, hogy az élet leghétköznapibb dolgaiban közösségben legyen Jézussal:

„A názáreti ház iskola, amelyben az ember kezdi megérteni Krisztus életét. Az evangélium iskolája. (...) Elsősorban a hallgatásra tanít. Bárcsak föléledne bennünk a hallgatás nagyrabecsülése, ennek a csodálatos és nélkülözhetetlen lelki magatartásnak az értékelése (...). Itt tanuljuk meg, milyen fontos a családi élet. Názáret fölhívja a figyelmet a családra, szeretetközösségére, méltóságára, sugárzó szépségére, szentségére és sérthetlenségére (...). Végezetül itt megtanuljuk a munka fegyelmét. Ő, názáreti iskola, az ács Fiának háza! Itt szeretném megismerni és ünnepelni az emberi munka szigorú, de megváltó törvényét (...); végezetül innen szeretnék áldást küldeni az egész világ munkásainak, és megmutatni nekik a nagy Példaképet, az isteni Testvért.

534. Jézus megtalálása a Templomban az egyetlen esemény, mely az evangéliumok Jézus rejtett életéről való hallgatását megtöri. Ezáltal Jézus sejteti küldetése iránti teljes, istenfiúságából adódó odaadásának misztériumát: „Nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kell lennem?” Mária és József nem értették e szavakat, de a hitben elfogadták, és Mária „mindezeket az igéket megőrizte a szívében” a hosszú évek során, mialatt Jézus egy mindennapos élet csöndjében rejtve maradt.

1655. Krisztus József és Mária szent családjának ölen akart e világra jönni és felnövekedni. Az Egyház nem más, mint „Isten családja”. Kezdetől fogva az Egyház magvát gyakran azok alkották, akik „házuk népével” együtt lettek hívőkké. Amikor megtértek, azt akarták, hogy „egész házuk” is elnyerje az üdvösséget. Ezek a hívővé vált családok voltak a keresztény élet szigetei egy hitetlen világban.

1656. Ma egy olyan világban, mely gyakran távol áll a hittől, sőt ellenséges vele szemben, a hívő családok mint a hit élő és sugárzó tűzhelyei rendkívül fontosak. Ezért nevezi a II. Vatikáni Zsinat a családot ősi kifejezéssel: *Ecclesia domestica*, 'családi egyháznak'. A család ölen „a szülők legyenek gyermekeik első hithirdetői szavukkal és példájukkal, és ápolják mindegyikük sajátos hivatását, s különös gonddal a szent hivatásokat”.

1657. A családban kiemelekdő módon gyakorolják a családapa, a családanya, a gyermekek és valamennyi családtag keresztelési papságát „a szentségek vételében, az imádságban, a hálaadásban, a szent élet tanúságtételében, az önmegtagadásban és a tevékeny szeretetben”. A családi otthon tehát a keresztény élet első iskolája és „az érlelődő emberiesség iskolája”. Itt tanulja meg az ember a kitartó munkát, ismeri meg a munka örömét, a testvéri szeretetet, a nagylelkű, ismételt megbocsátást, és mindenekelőtt Isten szolgálatát az imádságban és az élet elajándékozásában.

1658. Gondolnunk kell még azokra az emberekre is, akik konkrét körülményeik miatt – melyekben kénytelenek élni, gyakran akaratuk ellenére – különösen közel állnak Jézus szívéhez, és ezért megérdemlik az Egyház megbecsülését és gondoskodását, különösen a lelkipásztorok részéről: a nem házasságban élő emberek sokaságára. Sokan közülük emberi család nélkül maradnak, gyakran szegénységük miatt. Vannak, akik ezt az élethelyzetet az evangéliumi boldogságok szellemében, Istent és a felebarátot példás módon szolgálva élik meg. Mindannyian találjanak nyitott ajtóra a „családegyháznakál” és annál a nagy családnál, ami az Egyház. „Senki nincs család nélkül ezen a világon: az Egyház mindannyiunk otthona és családja, különösen azoké, akik »fáradoznak és az élet terheit hordozzák« (Mt 11,28).”

2204. „A keresztény család mutatja és valósítja meg elsőként az egyházi közösséget, ezért »családi egyháznak« lehet és kell neveznünk”. A hit, a remény és a szeretet közössége; az Egyházban egyedülálló jelentőséggel bír, amint az az Újszövetségből is kitűnik.

2205. A keresztény család a személyek közössége, az Atya és a Fiú Szentlélekben élő közösségének nyoma és képmása. Életet fakasztó és nevelő tevékenysége az Atya teremtő művének tükröződése. Az a hivatása, hogy részt vegyen Krisztus imádságában és

áldozatában. A napi imádság és Isten Igéjének olvasása erősíti a szeretetben. A keresztény család evangelizáló és misszionáló közösség.

2206. A családon belüli kapcsolatok magukkal hozzák az érzelmek, a ragaszkodás és az érdeklődés rokonságát, amely mindenekelőtt a személyek kölcsönös tiszteletéből fakad. A család kiváltságos közösség, mely arra hivatott, hogy a házastársak lelki közösségét és egyetértését, valamint a gyermeknevelésben a szülők gondos együttműködését valósítsa meg.

2214. Az isteni atyaság az emberi atyaság forrása; ez alapozza meg a szülőket megillető tiszteletet. A kiskorú és felnőtt gyermekek atyjuk és anyjuk iránti tisztelete abból a természetes érzületből táplálkozik, mely az őket összekötő kötelékből fakad. Ezt kívánja meg az isteni parancsolat.

2215. A szülők iránti tisztelet (gyermeki jámborság) hála azok iránt, akik az élet adásával, szeretetükkel és munkájukkal világra segítették gyermekeiket, és lehetővé tették számukra, hogy növekedjenek korban, bölcsességben és kedvességben. „Szívedből, lelkedből tiszteld az apádat, s anyád fájdalmait soha el ne feledd. Emlékezz rá, hogy nélkülük meg nem születnél volna; hogyan hálálod meg, amit veled tettek?” (Sir 7,27–28)

2216. A gyermeki tisztelet az őszinte tanulékonyásban és az őszinte engedelmisségben mutatkozik meg: „Fiam, tartsd meg apád parancsolatát, ne vedd semmibe anyád tanítását (...). Vezessen jártadban-keltedben, amikor alszol, virrasszon fölötted, és ha fölébredsz, beszélgessen veled.” (Péld 6,20–22) „A bölcs fiú örül, ha megintik, az elbizakodott meg sem hallgatja a feddést” (Péld 13,1).

2217. Mindaddig, amíg a gyermek szülei otthonában él, engedelmeskednie kell szülei minden kérésének, amelyet az ő vagy a család java indokol. „Gyermekek, fogadjatok szót szüleiteknek mindenben, mert ez kedves az Úr szemében” (Kol 3,20). A gyermekeknek engedelmeskedniük kell nevelőik és mindazok ésszerű parancsainak is, akikre a szüleik bízták őket. De ha egy gyermek a lelkiismeretében meg van győződve arról, hogy erkölcsileg rossz lenne engedelmeskedni egy ilyen parancsnak, akkor ne kövesse azt.

Felnövekedvén a gyermekek továbbra is tiszteljék szüleiket. Menjenek elébe kéréseiknek, szívesen kérjék tanácsukat és fogadják el megalapozott figyelmeztetéseiket. A szülők iránti engedelmisség a gyermekek nagykorúságával megszűnik, de a tisztelet nem, az örökre kijár. Ennek gyökerei valójában az istenfélelemben nyúlnak, amely a Szentlélek ajándékainak egyike.

2218. A negyedik parancsolat figyelmezteti a felnőtt gyermekeket a szülők iránti felelősségükre. Amennyiben lehetőségük van rá, anyagi és erkölcsi támogatást kell nyújtaniuk nekik öreg korukban vagy betegségükben, magányukban vagy ínségükben. Jézus emlékeztet a hálának erre a kötelességére.

„Isten a fiakban tisztelte meg az atyát, és az anya ítéletét megerősítette a gyermekekkel szemben. Aki tiszteli atyját, könyörög majd a bűnökért és megtartóztatja magát a vétkektől, és napjainak imádságai meghallgatást nyernek. Mint aki kincset halmoz föl, olyan, aki tiszteli anyját. Aki tiszteli atyját, örvend majd saját fiainak, és imádsága napján meghallgatásra talál. Aki tiszteli atyját, hosszú életet fog élni, aki atyjának engedelmes, megenyhíti anyját.” (Sir 3,3–7)

„Fiam, fogadd el atyádat öregségében, és ne szomorítsd meg őt életében, és ha megfogyatkoznék értelme, bocsásd meg, és meg ne vesd őt életének egyetlen napján sem. (...) Mily rossz hírű az, aki magára hagyta atyját; és átkozott az Úrtól, aki keseríti anyját.” (Sir 3,14–15.18)

2219. A gyermeki tisztelet kedvez az egész családi élet harmóniájának, érvényes a fiú- és leánytestvérek kapcsolatára is. A szülők iránti tisztelet kihat az egész családi légkörre. „Az öregek koronája a fiak fiai, és a fiak dicsősége az ő atyáik” (Péld 17,6). „Viseljétek el egymást szeretettel (...) teljes alázatban, szelídségben és türelemben” (Ef 4,2).

2220. A keresztények különösen nagy hálával tartoznak azoknak, akiktől a hit ajándékát, a keresztség kegyelmét és az életet kapták az Egyházban. Ezek lehetnek a szülők, más családtagok, nagyszülők, lelkipásztorok, hitoktatók, tanítók vagy barátok. „Jól emlékszem őszinte hitedre; ez előbb nagyanyádban, Loisban, majd anyádban, Eunikében élt, és most biztosan tudom, téged is eltölt” (2Tim 1,5).

A SZÜLŐK KÖTELESSÉGEI

2221. A házastársi szeretet termékenysége nem korlátozódik csupán a gyermekek nemzésére, hanem ki kell terjednie erkölcsi nevelésükre és lelki formálásukra is. A szülők nevelői tevékenysége „annyira jelentős, hogy hiányát alig lehet pótolni”. A szülők nevelői joga és kötelessége mindenekelőtti, és nem szabad elvenni tőlük.

2222. A szülőknek úgy kell tekinteniük gyermekeiket mint Isten gyermekeit, és úgy kell tisztelniük őket mint emberi személyeket. Amikor a mennyei Atya akarata iránt engedelmesnek mutatkoznak, arra nevelik gyermekeiket, hogy teljesítsék Isten Törvényét.

2223. Elsősorban a szülők felelősek gyermekeik neveléséért. E felelősségükről főként egy olyan család megteremtésével tesznek tanúságot, amelyben a gyengédség, a megbocsátás, a tisztelet, a hűség és az ingyenes szolgálat magától értetődik. A család az erényekre nevelés alkalmas helye. Ez megkívánja az önmegtagadás, a helyes ítélet és az önuralom – melyek minden igazi szabadság föltételei – begyakorlását. A szülők tanítsák meg gyermekeiket arra, hogy képesek legyenek alárendelni „az anyagi és természetes dolgokat a belső és lelki értékeknek”. A szülők súlyos felelőssége, hogy jó példát mutassanak gyermekeiknek. Ha saját hibáikat be tudják ismerni előttük, őket is jobban tudják majd irányítani és jobbítani:

„Aki szereti a fiát, annak kéznél van pálcája, (...) aki megfenyíti fiát, örömét leli benne” (Sir 30,12). „Apák, ne keserítsétek meg gyermekeiteket, hanem neveljétek őket fegyelemben az Úr útmutatása szerint” (Ef 6,4).

2224. A család természetes környezet ahhoz, hogy az emberi személyt beavassa a szolidaritásba és a közösségi felelősségbe. A szülők tanítsák meg gyermekeiket arra, hogy őrizzék meg az emberi társadalmakat fenyegető veszedelmektől és megalkuvásoktól.

2225. A házasság szentségének kegyelméből a szülők megkapták gyermekeik evangelizálásának felelősségét és kiváltságát. A legkisebb kortól kezdve vezessék be őket a hit titkaiba, amelynek gyermekeik számára ők „az első hírnökei”. Zsenge gyermekkoruktól kezdve kapcsolják be őket az Egyház életébe. A család életmódja olyan

érzelmi fölkészültségeket táplálhat, melyek egy életen át előzményei és támaszai lehetnek az élő hitnek.

2226. A szülők részéről a hitre nevelésnek a legzsengőbb gyermekkorban meg kell kezdődnie. Ez valósul már akkor is, amikor a családtagok kölcsönösen segítik egymást, hogy az evangélium szerinti keresztény élet tanúságtétele által növekedjenek a hitben. A családi katekézis megelőzi, kíséri és gazdagítja a hit tanításának más formáit. A szülők küldetése az, hogy megtanítsák gyermekeiket imádkozni és fölfedezni istengyermeki hivatásukat. A plébánia a keresztény családok eucharisztikus közösségének és liturgikus életének központja; a gyermekek és a szülők katekézisének kiváltságos helye.

2227. A gyermekek a maguk részéről hozzájárulnak szüleik életszentségben való növekedéséhez. Mindnyájan és egyenként nagylelkűen és belefáradás nélkül, kölcsönösen bocsássák meg a bántásokat, veszekedéseket, igazságtalanságokat és cserbenhagyásokat. A kölcsönös szeretet javallja ezt. Krisztus szeretete követeli ezt.

2228. Kicsi korban a szülők gyermekek iránti tisztelete és szeretete mindenekelőtt a törődésben és a túlradó figyelemben nyilvánul meg, amelyet gyermekeik fölnevelésére, a testi és lelki szükségleteikről való gondoskodásra fordítanak. Növekedésük során ugyanez a tisztelet és ugyanez az odaadás vezeti el a szülőket arra, hogy ráneveljék gyermekeiket értelmük és szabadságuk helyes használatára.

2229. Mivel a szülők elsődlegesen felelősek gyermekeik neveléséért, joguk van olyan iskolát választani számukra, amely megfelel saját meggyőződésüknek. Ez alapvető jog. A szülők kötelessége a lehetőség szerint úgy választani meg az iskolát, hogy az a lehető legjobban segítse őket keresztény nevelői feladatukban. A közhatalom kötelessége, hogy biztosítsa a szülőknek ezt a jogát és gondoskodjék gyakorlásának konkrét föltételeiről.

2230. Felnőtté válva a gyermekek kötelessége és joga a foglalkozás és az életállapot megválasztása. Ezt az új felelősséget a szülőkhöz fűződő bizalmas kapcsolatban vállalják magukra, akiktől szívesen kérdezzék meg véleményüket és kérjenek tanácsot. A szülők vigyázzanak arra, hogy ne kényszerítsék gyermekeiket sem a pályaválasztásban, sem a párválasztásban. E tapintat kötelessége nem tiltja, épp ellenkezőleg, megkívánja tőlük, hogy bölcs tanácsokkal segítsék őket, különösen amikor családot kívánnak alapítani.

2231. Vannak, akik nem kötnek házasságot, hogy szüleik vagy testvérük gondját viseljék, hogy kizárólagosabban egy hivatásnak szentelhessék magukat, vagy más tiszteletre méltó okból. Ők nagymértékben javára lehetnek az emberi családnak.

IV. A család és az Ország

2232. A családi kötelékek jelentősek, de nem mindentől függetlenek. Ahogy a gyermek növekszik érettsége és emberi, lelki önállósága felé, úgy világosodik és erősödik Istentől kapott, sajátos hivatása. A szülők tartsák tiszteletben ezt a meghívást, és segítsék gyermekeik válaszát a hívás követésében. Meggyőződésünknek kell lennie, hogy a keresztény első hivatása Jézus követése: „Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám, és aki fiát vagy lányát jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám” (Mt 10,37).

2233. Jézus tanítványává válni annyit jelent, mint elfogadni az Isten családjához tartozás meghívását, az Ő életmódja szerinti életet: „Aki teljesíti mennyei Atyám akarátát, az nekem mind testvérem, nővérem és anyám” (Mt 12,50).

A szülők fogadják el és örömmel és hálaadással tartásukban a meghívást, amellyel az Úr egy gyermeküket arra hívja, hogy a mennyek országért vállalt szüzességben, az Istennek szentelt életben vagy a papi szolgálatban kövesse Őt.

534. Jézus megtalálása a Templomban az egyetlen esemény, mely az evangéliumok Jézus rejtett életéről való hallgatását megtöri. Ezáltal Jézus sejteti küldetése iránti teljes, istenfiúságából adódó odaadásának misztériumát: „Nem tudtátok, hogy Atyám dolgaiban kell lennem?” Mária és József nem értették e szavakat, de a hitben elfogadták, és Mária „mindezeket az ígéret megőrizte a szívében” a hosszú évek során, mialatt Jézus egy mindennapos élet csöndjében rejtve maradt.

583. Jézus, miként előtte a próféták, a jeruzsálemi Templom iránt mélységes tiszteletet tanúsított. Itt mutatta be József és Mária a születése után negyven nappal. Tizenkét évesen úgy határozott, hogy a Templomban marad, hogy szüleit emlékeztesse, hogy neki Atyja dolgaiban kell lennie. Rejtett élete során évről évre legalább a húsvéti ünnepre fölment a Templomba; nyilvános működésének szinte ritmusát adta a zsidók nagy ünnepeinek jeruzsálemi zarándoklata.

2599. Isten Fia, aki a Szűz Fia lett, emberi szívében imádkozni is tanult. Anyjától vette át az imádság formuláit, aki szívében őrizte és forgatta a Mindenható „nagy” dolgait. Népe imádságának szavaival és ritmusában imádkozik a názáreti zsinagógában és a Templomban. De az ő imádsága egy rejtettebb forrásból fakad, miként ezt Ő tizenkét évesen előre sejteti: „Atyám dolgaiban kell lennem” (Lk 2,49). Itt kezdi kinyilatkoztatni az idők teljessége imádságának újdonságát: a gyermeki imádságot, melyet az Atya a gyermekeitől várt, s végül az egyszülött Fiú emberségében fölhangzik az emberekkel együtt és az emberekért.

64. A Próféták által Isten formálja népét az üdvösség reményében, az új és örök szövetség várásában, mely minden embernek szól, és a szívekbe lesz írva. A Próféták Isten népe radikális Megváltását hirdetik, a megtisztulást minden hűtlenségtől; az üdvösséget, mely minden népet magába fog foglalni. Ezt a reményt elsősorban az Úr szegényei és kicsinyei őrzik. Szent asszonyok, mint Sára, Rebekka, Ráchel, Mirjam, Debora, Anna, Judit és Eszter tartották elevenen Izrael üdvösségének reményét. E remény legtisztább képe Mária.

489. Mária küldetését végig az egész Ószövetségen szent asszonyok küldetése készítette elő. Mindjárt a kezdetek kezdetén ott áll Éva: ő, aki engedetlensége ellenére ígéretet kapott, hogy utódai közül egy asszony le fogja győzni a Gonoszt, és ígéretet arra, hogy ő maga minden élők anyja lesz. Ennek az ígéretnek erejéből Sára magas kora ellenére fiút fogant. Isten, minden emberi remény ellenére azt választja ki, amit erőtlenség és gyöngének tartottak, hogy ígérete iránti hűségét megmutassa: Annát, Sámuel anyját, Deborahát, Rutot, Juditot, Esztert és sok más asszonyt. Mária „kiemelkedik az alázatosak és az Úr szegényei közül, akik bizalommal tőle remélik és kapják meg az üdvösséget.

Végül az ígéretre való hosszas várakozás után óvele, Sion főséges leányával telik be az idő és kezdődik meg az üdvösség új rendje.”

2578. Isten népének imádsága Isten sátrának, a Szövetség szekrényének és később a Templomnak az árnyékában bontakozik ki. A népet elsősorban a vezetői – Pásztorok és Próféták – tanítják imádkozni. A gyermek Sámuel édesanyjától tanulta meg, hogyan kell „az Úr előtt állni”, és Héli paptól, hogyan kell az Úr szavát hallgatni: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!” (1Sám 3,9–10). Később ő is megismeri a közbenjárás értékét és jelentőségét: „Távol legyen tőlem, hogy vétkezzem az Úr ellen: megszűnjem értetek imádkozni s nektek a helyes és igaz utat mutatni” (1Sám 12,23).

104. A Szentírásban az Egyház szüntelenül megtalálja táplálékát és erejét, mert nem csupán emberi szót, hanem ami valójában: Isten Igéjét kapja benne. „A szent könyvekben ugyanis a Mennyei Atya állandóan elébe jön fiainak, és beszélget velük.”

239. Amikor a hit nyelve „Atyának” nevezi Istent, két fő szempontra utal: Isten mindenek eredete és fölöttük álló tekintély, ugyanakkor jóságos, és szeretettel gondoskodik minden gyermekéről. Istennek ez a szülői jósága az anyaság képével is kifejezést nyer, mely inkább Isten immanenciájára, valamint Isten és teremtése közötti bensőséges kapcsolatra utal. Így a hit nyelve az ember szüleivel átélt tapasztalatából merít, akik bizonyos értelemben Isten első képviselői számára. De a tapasztalatok szerint az emberi szülők hibáktól sem mentesek, s így eltorzíthatják az atyaság és anyaság képét. Ezért emlékeztetni kell rá, hogy Isten fölötté áll az emberi nemek közötti különbségnek. Ő nem férfi, nem is nő; Ő Isten. Fölötté áll az emberi atyaságnak és anyaságnak is, jóllehet ezeknek eredete és mértéke: senki sem Atya úgy, ahogyan Isten.

1692. A Hiszekegy megvallotta azokat a nagy ajándékokat, melyekkel Isten elhalmozta az embert a teremtés művében s még inkább a megváltás és a megszentelés révén. Amit a hit megvall, a szentségek azt közlik: a keresztyények „a szentségek által, melyek által újjászülettek”, „Isten gyermekei lesznek” (1Jn 3,1), „az isteni természetben részesülnek” (2Pt 1,4). Fölismervén a hitben új méltóságukat, arra kaptak meghívást, hogy ezentúl Krisztus evangéliumához méltóan éljenek. A szentségek és az imádság révén megkapják Krisztus kegyelmét és Lelkének ajándékait, melyek képessé teszik őket erre az új életre.

1709. Aki hisz Krisztusban, Isten gyermekévé válik. Ez a gyermekké fogadás átalakítja és megadja neki, hogy Krisztus példáját kövesse; képessé teszi arra, hogy helyesen cselekedjék és a jót tegye. A tanítvány Megváltójával egyesülve eléri a szeretet tökéletességét, az életszentséget. A kegyelemben megérett erkölcsi élet örök életbe, a mennyország dicsőségébe torkollik.

2009. A fiúvá fogadás, amely kegyelemből az isteni természet részeseivé tesz minket, Isten ingyenes igazságossága következtében valódi érdemmel ruházhat föl. Itt a jog kegyelemből fakad, szeretettel teljes jog, amely Krisztus „társörökösévé” és méltóvá tesz „a megígért örökségre, az örök életre”. Jócselekedeteink érdeme az isteni jószág ajándéka. „Előbb adatott a kegyelem, most megfizetik az érdemet. (...) Az Ő ajándékai a te érdemeid.”

2736. Meg vagyunk-e győződve arról, hogy „mi még azt sem tudjuk, hogyan kell imádkozni” (Róm 8,26)? „Megfelelő javakat” kérünk-e Istentől? A mi Atyánk pontosan tudja, mire van szükségünk, még mielőtt kérnénk tőle; mégis várja kéréseinket, mert az Ő gyermekeinek méltósága a szabadságukban rejlik. Tehát az Ő Lelkével kell imádkoznunk, aki a szabadság Lelke, hogy valóban megismerhessük, mi az Ő vágya.

163. A hitnek köszönhető, hogy a boldogító látás örömét és világosságát -- ami földi zarándoklásunk célja -- szinte előre ízleljük. Akkor majd „színről színre” fogjuk látni Istent (1Kor 13,12), „úgy, amint van” (1Jn 3,2). A hit tehát az örök élet kezdete.

„Az ígéretekben számunkra tartogatott javak, melyeknek élvezetét a hit által reméljük, szinte már jelen vannak, amikor a kegyelmet mintegy tükörben szemléljük.”

1023. Akik Isten kegyelmében és barátságában halnak meg és teljesen megtisztultak, örökre Krisztussal élnek. Örökre hasonlók Istenhez, mert Őt úgy látják, „amint van” (1Jn 3,2), szemtől szembe (1Kor 13,12):

„Apostoli tekintélyünkkel definiáljuk, hogy Isten általános rendelkezése szerint minden szent (...) és az összes többi hívő lelke – akik meghaltak, miután részesültek Krisztus szent kerestségében, akikben nem lett volna semmi, amitől meg kellett volna tisztulniuk, amikor meghaltak, (...) vagy ha akkor volt vagy még van valami, amitől meg kell tisztulniuk, amikor haláluk után már megtisztultak (...) – még testben való föltámadásuk és az utolsó ítélet előtt, a mi Urunk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus mennybemenetelétől után, akik az égben voltak, vannak és lesznek a mennyek Országában, a mennyei paradicsomban Krisztussal, a szent angyalok társaságában a mi Urunk Jézus Krisztus szenvedésétől és halálától kezdve látták és látják az isteni lényeket, életteli látomásban, éspedig szemtől szembe, bármiféle teremtmény közvetítése nélkül.” Nem érthető!

1161. A liturgikus ünneplés minden jele Krisztusra irányul, így az Istenanya és a szentek képei is: Krisztusról tanúskodó jelek, aki megdicsőül bennük. Őbennük látjuk „a tanúk felhőjét” (Zsid 12,1), akik továbbra is törődnek a világ üdvösségével, s akikkel – mindenekelőtt a szentségek ünneplésében – mi egyek vagyunk. Képeik megmutatják hitünknek az „Isten képmására teremtett” és az Ő „hasonlatosságára” átalakult embert, és az angyalokat is, akik Krisztusban szintén újra egybe vannak foglalva:

„Szent Atyáink Istentől sugalmazott Tanítóhivatalát és a katolikus Egyház hagyományát követve (mert tudjuk, hogy ez a hagyomány a Szentléleké, aki az Egyházban lakik), teljes bizonyossággal és gondossággal elhatározzuk, hogy mind a drága és elevenítő keresztet, mind a tiszteletreméltó és szent – akár festett, akár mozaikból vagy bármely más megfelelő anyagból készült – képeket Isten szent egyházaiban alkalmazni kell szent edényeken és ruhákon, falakon és táblákon, magánházakban és utak mentén: mind Istenünknek és Üdvözítőnk, Jézus Krisztusnak, mind Asszonyunknak, az egészen tiszta és szent Istenszülőnek, a tisztelendő angyaloknak és az összes szenteknek és igazaknak képeit.”

2519. A „tisztaszívűek” azt az ígéretet kapták, hogy színről színre meg fogják látni Istent és hasonlók lesznek Őhöz. A szív tisztasága a látás előfeltétele. Már most lehetővé

teszi, hogy Isten szerint lássunk, a másikat úgy fogadjuk, mint „felebarátot”; lehetővé teszi, hogy az emberi testet, a sajátunkat éppúgy, mint a felebarátunkét, a Szentlélek templomának és az isteni szépség egy megnyilvánulásának lássuk.

2772. Ebből a rendíthetetlen hitből fakad a remény, amely a hét kérdés mindegyikét ébreszti. Ugyanakkor e kérések kifejezik a jelen idő, a türelem és a várakozás idejének sóhajait, amikor még „nem nyilvánvaló, hogy mik leszünk” (1Jn 3,2). Az Eucharisztia és a Miatyánk az Úr eljövetelére irányul, „amíg el nem jön” (1Kor 11,26).

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA FAMILIARIS CONSORTIO KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

26. A GYERMEK JOGAI

A családban mint személyek közösségében igen nagy gondot kell fordítani a gyermekekre azáltal, hogy tiszteletben tartják személyi méltóságát, nagyra becsülik és nemes akaratall oltalmazzák jogait. Ezt minden gyermekről el kell mondanunk, de annál inkább hangsúlyoznunk kell, minél kisebb a gyermek, minél több segítségre szorul, illetve beteg vagy nyomorék.

Amikor az Egyház minden világra jött gyermek gondozásával törődik, illetve sürgeti ezt, egyik alapvető feladatát teljesíti; arra rendeltetett ugyanis, hogy történelme folyamán bemutassa és megismételje az Úr Krisztus példáját és parancsát, aki a kicsinyeket Isten Országának középpontjába állította: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, mert ilyeneké az Isten Orzága.”

Újra megismételjük, amit az ENSZ általános ülésén 1979. október 2-án mondtunk el: „Szeretném meghirdetni... az örömet, amelyet mindannyiunknak hoznak a kisgyermekek, akik az élet tavaszát és a föld minden országának jövőjét jelentik. Ugyanis egyetlen nép és egyetlen politikai rendszer sem gondolhatja el másként a következő korszakát, csak úgy, hogy figyelembe veszi az új nemzedéket, akik szüleiktől kapják azoknak az értékeknek és kötelességeknek összetett hagyományát, amelyeket maga az állam is, de az emberiség egyetemes családja is óhajt. A gyermekekről való gondoskodás tehát – már születése előtt, fogantatása első pillanatától kezdve, s a gyermek és ifjúkoron végig – az emberek közötti kapcsolat alapvető megmutatkozása. Éppen ezért a harmadik évezred küszöbén, mi jobbat lehetne kívánni az összes nemzeteknek, minden embernek és a világ valamennyi gyermekének, mint azt a szebb jövődőt, amikor majd teljesen megvalósul az ember jogainak tiszteletben tartása?”

Elsősorban a keresztények között, s főleg a keresztény családokban kell megmutatkoznia annak, hogy minden egyes világra jövő gyermeket elfogadják, szeretnek, megbecsülnék, egységes testi és lelki nevelésben részesítenek és minden tekintetben törődnek vele. Így miközben a kicsinyek növekedhetnek „bölcességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt”, nagymértékben hozzájárulnak a családi közösség építéséhez és a szülők megszentelődéséhez.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MATER KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

17. Amikor a szentcsalád Heródes halála után visszatért Názáretbe, megkezdődött hosszú, rejtett életük időszaka. Mária, „aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki”, minden nap ezen szavak tartalmát élte. Naponta mellette volt fia, „akinek a Jézus nevet adta; bizonyára ezt a nevet használta mindennapi kapcsolatukban is, amin akkor senki sem csodálkozott, hiszen használatos volt ez a név Izraelben. De Mária tudta, hogy azt, akinek Jézus a neve, az angyal a „Magasságbeli fiának” nevezte. Tudta Mária, hogy őt foganta és szülte, „férfit nem ismerve”, a Szentlélektől, a Magasságbeli erejéből, ki őt beárnyékolta, miként Mózes és az atyák idejében a felhő Isten jelenlétét. Tudta tehát Mária, hogy szűzen szült fia valóban az a „Szent”, „Isten Fia”, akiről neki az angyal beszélt.

Jézus rejtett élete a názáreti házban egyúttal Mária élete is volt, mely a hit által „Krisztussal el van rejtve az Istenben”. A hit ugyanis összeköttetés Isten misztériumával. Mária állandóan, naponta ilyen összeköttetésben volt Isten kimondhatatlan titkával, aki emberré lett; ez olyan titok, mely felülmúlja az Ószövetség minden kinyilatkoztatását. Az angyali üdvözlés óta a Szűz lelke bevezetést és beavatást nyert ebbe a titokba, a kinyilatkoztatás ama újdonságába, amelyet neki Isten maga nyilatkoztatott ki. Ő az első ama „kicsinyek” között, kikről Jézus később ezt mondja: „Atyám, az okosak és a bölcsék elől elrejtetted ezeket és a kicsinyeknek kinyilatkoztattad”. Mert „senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya”. Hogyan „ismerheti” tehát a Fiút Mária? Bizonyos, hogy nem úgy ismerte őt, mint az Atya: de első volt azok között, akiknek az Atya „ki akarta nyilatkoztatni őt”. Ha tehát már a fogantatáskor kinyilatkoztatást kapott a Fiúról, akit egyedül az Atya ismer, akinek ő öröktől fogva „ma ad életet”, Mária, az anya, a Fiú igazságához csak a hitben és a hit által kapcsolódik. Boldog tehát, mert „hitt” és naponta hitt Jézus gyermekkorának minden munkája és nehézsége közepette, rejtett életének éveiben, Názáretben, ahol Jézus „engedelmeskedett nekik”: Máriának és Józsefnek. Az emberek szemében József volt az ő atyja, ezért nevezték Mária fiát „az ács fiá”-nak.

Ennek a fiúnak az anyja – emlékezve mindarra, amit hallott az angyali üdvözléskor és a későbbiekben is – magában hordta a hit teljes „újdonságát”: az Újszövetség kezdetét. Ez az evangélium kezdete, a jónak, az örömmel az üzenete. Nem nehéz ennél a kezdetnél észrevennünk a szív különös nehézkességét, amely kapcsolódik „a hit éjszakájához” – hogy Keresztes Szent János szavaival éljünk –, s ami olyan, mint egy fátyol, amely által mégis közelednünk kell a Láthatatlanhoz, és a misztériummal kell szoros kapcsolatban élnünk. Ilyen módon élt Mária sok éven át szoros kapcsolatban Fia misztériumával; „hitének zarándokútján haladt előre, miközben Jézus gyarapodott bölcsességben... s Isten és emberek előtti kedvességben”. Egyre jobban feltárult az emberek szeme előtt, hogy Istennek kedve telik benne. Az emberi teremtmények között Mária és József voltak az elsők, akik Krisztust egyre mélyebben megismerhették, hiszen Názáretben egy fedél alatt éltek vele.

Amikor a szülők a tizenkét éves Jézust a templomban megtalálták és anyja megkérdezte tőle: „Miért tetted ezt velünk?”, Jézus azt felelte nekik: „Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?” Az evangélista még hozzáfűzi: „Ám ők nem értették meg ezeket a hozzájuk intézett szavakat”. Jézus tudatában volt annak, hogy

„senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya”. Még az is, akinek az istenfiúságot mélyebben kinyilatkoztatták, az ő Anyja is csak a hit által élt szoros kapcsolatban ezzel a misztériummal! Fia oldalán, egyazon fedél alatt „hűségesen megőrizte szoros kapcsolatát Fiával”, és haladt előre „a hit zarándokútján”, ahogyan ezt a zsinat kiemeli. Így cselekedett Jézus nyilvános élete idején is, amikor naponta beteljesült rajta az Erzsébet köszöntésében elhangzott áldás: „Boldog, aki hitt”.

20. Lukács evangéliuma elmondja azt az esetet, amikor „egy asszony a tömegből odakiáltott” Jézusnak, mondván: „boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál”. Ez a dicséret nyilván Máriának, Jézus test szerinti édesanyjának szól. Jézus anyját ez az asszony talán nem is ismerte személyesen. Amikor Jézus megkezdte messiási művét, Mária nem követte őt, hanem otthon maradt Názáretben. Mondhatjuk, hogy ennek az ismeretlen asszonynak a szavai emelték ki Máriát addigi rejtettségéből.

Ezek a szavak, legalább egy pillanatra, felvillantották a tömeg előtt Jézus gyermekségének evangéliumát. Ez az az evangélium, amelyben Mária mint anya van jelen, mint aki Jézust méhében hordta, a világra hozta és anyai szeretettel gondozta: a tápláló anya tehát, akire ez az asszony a tömegből felhívja a figyelmet. Ez által az anyaság által Jézus – a Magasságbeli Fia – valóban az ember fia. „Test”, mint minden ember: „Ige, aki testté lett”. Test és vér Máriából!

Az asszony áldására, mely test szerinti édesanyjának szólt, Jézus sajátosan válaszolt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és hűségesek is maradnak hozzá”. A testi anyaság helyett arra a titokzatos lelki kötődésre akar itt rámutatni Jézus, amely Isten szavának hallásából és követéséből ered.

Ugyanez az utalás a lelki javak területére még jobban kitűnik Jézusnak egy másik válaszából, melyet a szinoptikusok jegyeztek fel. Amikor Jézusnak jelentették, hogy „kinn állnak anyád és rokonaid, és látni szeretnének”, ő ezt válaszolta: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik hallgatják és megtartják Isten igéjét”. Ezt akkor mondta, amikor „végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön” – olvassuk Márknál, Máténál pedig amikor „kitárta tanítványai felé karját”.

Ezek a kijelentések összefüggnek azzal a válasszal, amelyet a tizenkét éves Jézus adott Máriának és Józsefnek, miután harmadnapra rátaláltak a jeruzsálemi templomban.

Amikor Jézus elhagyta Názáretet, és nyilvános működését megkezdte egész Palesztinában, csakis és kizárólag azzal foglalkozott, „ami az Atyáé”. Hirdette az országot, az „Isten országát” és „az Atya dolgait”. Ezek új perspektívát és értelmet adnak mindennek, ami emberi, így az emberi célokra és feladatokra vonatkozó kapcsolatoknak is. Ebben az új dimenzióban a testvériség is más jelentést kap, mint a vér szerinti testvériség, mely azonos szülőktől való leszármazást jelent. Sőt Isten országának keretében, Isten atyaságának fényében még az „anyaság” is más jelentést kap. A Lukácsnál található szavakkal Jézus az anyaságnak ezt az új jelentését tanítja.

Eltávolodik ezzel attól, aki az anyja, a test szerinti anyja? Ott akarja hagyni őt a rejtettség árnyékában, melyet Mária maga választott? Még ha a szavak hangzása szerint így is tűnne, hangsúlyoznunk kell, hogy az az új és másfajta anyaság, amelyről Jézus tanítványainak beszél, különös módon éppen Máriára vonatkozik. Nemde Mária az első azok között, akik „Isten szavát hallgatják és megtartják”? És nem rá vonatkozik

mindenekelőtt Jézusnak az a válasza, amelyet a tömegből felkiáltó asszony áldásként mondott szavaira adott? Kétségtelen, hogy Mária a legméltóbb ezekre az áldó szavakra már csak azért is, mert test szerint Jézus édesanyja lett (boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál), de főként azért, mert a híradás első pillanatában elfogadta az Úr szavát, mert hitt neki, mert Isten iránt engedelmes volt, mert a szavakat „megőrizte” és „szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”, és egész életével meg is valósította azokat. Ezért mondhatjuk: a Jézustól hallott dicséret egyáltalán nincs ellentétben – a látszat ellenére sem – azzal, amit az ismeretlen asszony fejezett ki, hanem a kettő pontosan Szűz Máriában találkozik, aki egyedül nevezte magát az „Úr szolgálójának”. Ha igaz, hogy „boldognak hirdeti őt minden nemzedék”, elmondhatjuk, hogy az az ismeretlen „asszony a tömegből” volt az első, aki, bár nem tudatosan, de elsőként erősítette meg a Magnificat prófétai sorát, elindítván ezáltal a Magnificat énekét minden századokra.

Ha Mária hite révén az örök Fiú testi anyja lett, akit a Szentlélek erejében az Atyától kapott szüzességének sértetlenségében, akkor ugyanabban a hitben felfedezte és elfogadta az anyaságnak azt a másik dimenzióját is, melyet Jézus messiási küldetése során kinyilatkoztatott. Elmondhatjuk, hogy az anyaságnak ez a fogalma már kezdettől, azaz fiának fogantatása és születése pillanatától Mária sajátja volt. Ettől fogva volt az, „aki hitt”. De amikor szemei előtt és lelkében feltárult fia messiási küldetése, önmagától vált egyre nyitottabbá arra az „új” anyaságra, amely az ő, fia melletti szerepét feltárta. Nemde már kezdetben, azaz a hírüladás idején kimondta: „Íme az Úr szolgáló leánya; legyen nekem a te igéd szerint”? Mária egyre jobban és átfogóbban hallotta azt az ígét, egyre világosabbá vált előtte – oly mértékben, „mely meghalad minden értelmet” – az élő Isten kitárulkozása. Bizonyos értelemben így vált fiának első „tanítványává” az anya, Mária, akinek először szólt: Kövess engem”, előbb, mint az apostoloknak vagy bárki másnak.

26. Az Egyház, amelyet Krisztus az apostolokra épített, pünkösdkor ébredt tudatára Isten nagy tetteinek, amikor az utolsó vacsora termében összegyűlve „mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket. Ebben a pillanatban indult el az Egyház a hitnek azon az útján, mely emberek és népek történetén átvezető zarándokút. Tudjuk, hogy ennek az útnak a kezdeténél jelen van Mária, ott látjuk őt az apostolok között, az utolsó vacsora termében, „amint imádkozik és esdekel az ajándékért: a Szentlélekért”.

Ám az ő hitbéli útja bizonyos értelemben hosszabb volt. A Szentlélek már leszállt reá, kinek ő az angyali üdvözléskor hűséges jegyese lett, mert az igaz Isten örök szavát elfogadta, „értelmével és akarásával teljesen meghódolt a kinyilatkoztató Isten előtt”, és ezért válaszolta az angyalnak: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” Máriának – kit az utolsó vacsora termében imádkozva látunk – a hitbéli útja hosszabb, mint az ott egybegyűlteké: Mária „előttük” halad és „megelőzi” őket A jeruzsálemi pünkösöd nemcsak a kereszthalállal készítettett elő, hanem már az angyali üdvözlés által is. Az utolsó vacsora termében egymásba torkollik Mária és az Egyház hitének útja. Milyen módon?

Azok között, akik az utolsó vacsora termében állhatatosan imádkoztak és felkészültek arra, hogy „az egész világra” elmenjenek a Szentlélek vétele után, voltak egyesek, akiket

Jézus maga hívott, amikor Izraelben megkezdte működését. Tizenegyet közülük apostolokká rendelt, és nekik adta át azt a küldetést, amelyet magától az Atyától kapott: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket”. Negyven nappal később, az Atyához való visszatérése előtt, hozzáfűzte: „amikor leszáll rátok a Szentlélek, erő tölt el benneteket és tanúim lesztek... egész a föld végső határáig”. Az apostoloknak ez a küldetése akkor kezdődött, amikor Jeruzsálemben az utolsó vacsora terméből kiléptek. Megszületett az Egyház, és növekedni kezdett azáltal, hogy Péter és a többi apostol tanúbizonyságot tett a megfeszített és föltámadt Krisztusról.

Mária nem kapta meg közvetlenül ezt az apostoli küldetést, nem volt azok között, kiket Jézus megbízott, hogy az egész világra elmenve, minden embert tanítványává tegyenek. De ott volt a teremben, ahol az apostolok arra készültek, hogy átvegyék a Szentléleknek, az igazság lelkének ezt a küldetését. Ő ott volt velük. Állhatatos volt közöttük az imában mint „Jézus anyja”, azaz, mint a megfeszített és föltámadt Krisztus anyja. Az első kis közösség, melynek tagjai hittel tekintenek fel „Jézusra, az üdvösség szerzőjére”, tudta, hogy Jézus Mária fia volt és Mária Jézus anyja, és hogy ő Fogantatásának és születésének első percétől fogva Jézus misztériumának különleges tanúja volt, tanúja annak a titoknak, amely szemeik előtt a kereszten vált ismeretessé és a föltámadásban nyert megerősítést. Az Egyház tehát kezdettől fogva Jézus által nézett Máriára, mint ahogyan Mária által Jézusra. Ő volt az Egyház számára akkor (s azóta is) Jézus gyermekségének, názáreti rejtett életének egyedüli tanúja, hiszen „mindent emlékezetébe vésett, amit mondtak, és szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”.

Abban az időben és mindenkor az Egyház úgy tekintette Máriát, mint „aki boldog, mert hitt”: elsőként hitt. A hírüladás és fogantatás percétől, a betlehemi istállóban való születés órájától kezdve Mária lépésről lépésre követte Jézust a hit anyai zarándokútján. Évről évre követte őt názáreti rejtett életében, sőt még akkor is követte, amikor külsőleg elváltak, mert Jézus Izraelben kezdett „működni és tanítani”; követte őt egészen a Golgotán történt tragikus eseményekig. Akkor azonban, amikor Mária az Egyház kezdetekor az apostolokkal a jeruzsálemi utolsó vacsora termében tartózkodott, megerősödött a hite, amely az angyali üdvözlés szavaiból született. Az angyal akkor azt mondta neki: „Gyermekeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni. Fiad nagy lesz és... uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége”. A kálváriai események ezt az ígéretet homályba vonták, de Mária hite a keresztnél sem aludt ki. Ő ott is az volt (miként Ábrahám), aki „a remény ellenére is reménykedve hitt”. És íme a föltámadás után a remény levette a fátyolt, megmutatta igaz arcát, és az ígéretek kezdtek valóra válni. Jézus, mielőtt visszatért volna az Atyához, ezt mondta apostolainak: „Menjetekek tehát, tegyétekek tanítványommá mind a népeket... s én veletek vagyok mindennap a világ végéig”. Így beszélt az, aki föltámadásával bizonyította a halál feletti győzelmét, mint annak az országnak uralkodója, amelynek az angyal ígérete szerint „nem lesz vége”.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS CUSTOS KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

15. Az angyali üdvözlés óta Máriával együtt bizonyos módon József is részese annak a Istennél öröktől fogva elrejtett titoknak, amely végül is testet öltött:

„Az Ige testté lett és közöttünk élt” (Jn 1,14). Emberek között élt, élettere a názáreti Szent Család volt, egy a kis galileai városka sok családja közül, egy Izrael földjének számos családja között. A gyermek Jézus ott „növekedett és erősödött. Bölcsesség töltötte el és Istennek kedve telt benne” (Lk 2,40). Az evangéliumok néhány szóban foglalják össze a „rejtett” élet hosszú időtartamát, mely alatt Jézus messiási küldetésére készült. Egyetlen pillanat kivétel e rejtettség alól, amelyet Lukács evangéliuma ír le: az a húsvét Jeruzsálemben, amikor Jézus tizenkét éves volt.

Jézus ifjú zarándokként vett részt Máriával és Józseffel ezen az ünnepen. „Az ünnepnapok elteltével hazafelé indultak. A gyermek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt, anélkül, hogy szülei tudták volna” (Lk 2,43). Egy nap elteltével vették észre eltűnését, és elkezdték keresni „a rokonok és ismerősök között”. „Három nap múlva megtalálták a templomban, ott ült a tanítók között, hallgatta és kérdezgette őket. Akik csak hallgatták, csodálkoztak okosságán és feleletein (Lk 2,46-47). Mária megkérdezte: „Gyermekem, miért tetted ezt velünk? Atyád és én bánkódva kerestünk” (Lk 2,48). Jézus válasza azonban olyan volt, hogy egyikük sem értette, mit is akar mondani vele. Ezt mondta: „Miért kerestetek? Nem tudátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?” (Lk 2,49-50).

Ezt a választ hallotta József, akit Mária éppen az előbb „Jézus atyjának” nevezett. Valóban mindenki így beszélt és így is gondolta: Jézust „József fiának tartották” (Lk 3,23) az emberek. Mindazonáltal Jézus templombeli válasza a „feltételezett apának” bizonyára emlékezetébe idézte, amit egy éjszaka, tizenkét évvel azelőtt hallott: „József, ... ne félj magadhoz venni feleségül Máriát, mert a gyermek, akit méhében hord, a Szentlélektől van.” Már attól fogva tudta, hogy Isten titkának őrzője és letéteményese, a tizenkét éves Jézus pedig éppen ezt a titkot idézte emlékezetébe: „Atyám dolgaiban kell fáradoznom.”

Jézus élete és neveltetése Názáretben

16. Jézus József felügyelete alatt növekedett és gyarapodott „bölcsességben, korban és kegyelemben” (Lk 2,52) a Szent Család körében. József kapta azt a magasztos feladatot, hogy Jézust felnevelje, vagyis: táplálja, öltöztesse, oktassa a Törvényre és egy mesterségre, amint ez az apa saját föladata.

Az eucharisztikus áldozatban az Egyház tisztelettel emlékezik meg „elsősorban a dicsőséges, mindenkor Szűz Máriáról, valamint Szent Józsefről”, mert ő „azt táplálta, akit a hívők az örök élet kenyereként kell, hogy magukhoz vegyenek”.

Jézus a maga részéről „engedelmeskedett nekik” (Lk 2,51), és „szülei” figyelmes gondoskodását tisztelettel, odaadással viszonzta. Ezzel akarta megszentelni a család kötelességeit, valamint a munkát, amelyet József oldalán végzett.

22. A názáreti család életében ennek a szeretetnek mindennapos kifejezője a munka. Az evangéliumi elbeszélés közli, hogy az a munka, amellyel József a család megélhetését biztosította, az ácsmesterség. E mögött az egyszerű szó mögött rejtőzik József egész felnőtt élete. Jézus számára ezek a rejtett élet évei, melyekről az evangélista a templomi esemény után ennyit mond: „Ezután visszatért velük Názáretbe, és engedelmeskedett nekik” (Lk 2,51). Ez az „alávetettség”, vagyis Jézus engedelmissége a názáreti házban, Jézusnak József munkájában való részvételét is jelenti. Ő, akit az „ács fiának” tartottak,

vélt atyjától megtanulta az ács mesterséget. Amiként a názáreti család az üdvösség és szentség rendjében az emberi családok példaképe, hasonlóképpen elmondhatjuk ezt Jézus munkájáról is, melyet József, az ács oldalán végzett. Korunkban az Egyház azzal kívánta kiemelni ennek a jelentőségét, hogy május hó első napjára helyezte munkás Szent József liturgikus emléknapját. Az evangéliumban nagy becsületnek örvend az emberi munka, különösen, ha azt kézzel végezték. A munka együtt lépett be a Megtestesülés misztériumába Isten Fiának emberségével, sőt sajátos módon részesült a megváltásból. József, munkapadjának köszönhetően, amelyen Jézussal együtt végezte tevékenységét, az emberi munkát is közelebb vitte a megváltás titkához.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ:

Tiéd az elsőség (515)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/11/gr/276/tied-az-elseg-tecum-principium>

Az Úr mondá nékem (514)

<http://nepenektar.hu/idoszak/karacsony/liturgia/11/intr/275/az-ur-monda-nekem-dominus-dixit-ad-me>

NÉPÉNEKEK:

Az Ige megtestesült

<https://www.youtube.com/watch?v=zh2QWeRG-M4>

Dicsőség mennyben az Istennek

<https://www.youtube.com/watch?v=tTE1JSoxerE>

Mennyből az angyal

<https://www.youtube.com/watch?v=aTu9RpvFXTs>

Pásztorok, pásztorok

<https://www.youtube.com/watch?v=1QK8SEHdeb4>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Reményik Sándor: Az Ige

Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
És áhitattal ejtsétek a szót,
A nyelv ma néktek végső menedéktek,
A nyelv ma tündérvár és katakomba,
Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek!
E drága nyelvet porrá ne törjétek,
Ne nyúljon hozzá avatatlanul Senki:

ne szaggassátok szirmait
A rózsafának, mely hóban virul.
Úgy beszéljen ki-ki magyarul,
Mintha imádkozna,
Mintha aranyat, tömjént, myrrhát hozna!
És aki költő, az legyen király,
És pap és próféta és soha más.
Nem illik daróc főpapi talárhoz,
S királyi nyelvhez koldus-dadogás.
Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek,
Vigyázzatok: a nyelv ma szent kehely,
Ki borát issza: Élet borát issza,
Előre néz s csak néha-néha vissza –
S a kelyhet többé nem engedi el!

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Elcsodálkozom-e Jézus szavain, mikor az evangéliumot olvasom?
- Keresem-e kitartóan Jézus Krisztust?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, te ragyogó példaképnek állítod elénk a Szent Családot. Segíts, hogy nyomukban járjunk: gyakoroljuk a családi élet erényeit, mindig egyek maradjunk a szeretetben, és így atyai házában örvendezzünk örök jutalmadnak. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlekedet, hogy minden család életét a gyengédség, a kölcsönös egymásra figyelés, a szeretet és a megbocsátás jellemezze! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell lennem? (Lk 2,41-52)

(Forrás: Cathopic)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Ha az Atya dolgaival foglalkozunk, az egész életünket kitölti és az életünk Benne teljes lesz.
- Jézus minden családot megáldott azáltal, hogy egy családba született bele, illetve, hogy abban nőtt fel.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjek ott maradni kicsit Jézussal a templomban, hallgatva az ő szavait.
- Nekem is a mennyei Atya dicsőségére kell élnem, az Ő akaratát kell megtennem.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina* segédanyagok, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Szent Család vasárnapja („C” év)
Borítófotó © Cathopic

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Tízteletreméltó Béda gondolatait a Catena Aurea nmet nyelvű kiadása alapján Hegyi László fordította

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Reményik Sándor: Az Ige – <https://www.istenesversek.hu/remenyik-sandor-az-ige>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalli Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu